POSUDEK K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Vliv izraelské lobby na zahraniční politiku USA vůči Izraeli: Vojensko-ekonomická pomoc v letech 2001-2006

Autor práce: **Jan Zubina**

Charakteristika práce:

Jan Zubina si pro svou práci zvolil téma do velké míry citlivé a ožehavé, vzhledem k nedostatečnému množství relevantních pramenů navíc také obtížně zpracovatelné. Zároveň je však třeba dodat, že jím zvolené téma je zároveň nanejvýše aktuální, akutní a zabývá se celou řadou otázek významných pro každodenní události na Blízkém východě. Omezení se na izraelskou lobby v USA a její vliv na udělování vojensko-ekonomické pomoci Izraeli v letech 2001-2006 považuji pro účely práce za rozumné, a to jak z pohledu tématického vymezení, tak z pohledu vymezení časového.

Autor se již v úvodu práce (str. 4) dotýká klíčových otázek souvisejících s obhajitelností bezprecedentní americké zahraniční pomoci státu Izrael i v době po ukončení studené války. V dalším textu (str. 6) pak čtenáře upozorňuje, že „účelem (práce) je spíše poukázat na používané mechanismy izraelské lobby, dostupné prostředky a zhodnotit, do jaké míry jsou schopné ovlivnit zahraniční politiku." Za své cíle si pak vytyčuje poukázat na efektivnost a organizovanost lobby, s důležitým upozorněním na to, že ani její možnosti nejsou nekonečné a nemohou americkou zahraniční politiku ovlivnit v zcela zásadním slova smyslu (str. 7). Takto stanovené cíle považuji za přiměřené a pro účely práce adekvátní.

Jako výchozí text, který autora k zamyšlení nad rolí izraelské lobby dovádí a který ovlivnil celou jeho práci, je třeba považovat, jak uvádí sám autor, text profesorů Mearsheimera a Walta (působících na University of Chicago, potažmo Harvardu) *The Israel Lobby and U.S. Foreign policy.* Zde je třeba upozornit, že přes kontroverznost této práce a její značně normativní náboj se jedná o text průlomový, který ve Spojených státech vyvolal rušnou společenskou a politickou diskuzi a nadále představuje jednu z nejčastěji citovaných publikací u autorů, jež se zabývají současnou americkou zahraniční politikou. Autora pak je třeba pochválit za to, že se mu daří držet si od zmíněné publikace odstup a hodnotit její závěry s dostatečným nadhledem a akademickou nestranností. Navíc autor dokázal do své práce

zapracovat řadu dalších názorově různorodých zdrojů a z jejich syntézy činí samostatné úsudky.

Autor práci člení do dvou částí o 7 samostatných kapitolách. Kapitoly 2 až 4 sám označuje jako kapitoly „informativního charakteru". Zabývá se v nich aspekty, které jsou pro základní porozumění tématu potřebné, jmenovitě principy lobbyingu v USA, vnímáním státu Izrael americkými médii a veřejností a v kapitole čtvrté potom historickou perspektivou spolupráce mezi Spojenými státy a Izraelem od doby jeho vzniku v roce 1948.

Následující čtyři kapitoly se již formou případové studie věnují samotné izraelské lobby s důrazem na jejího vybraného představitele – *AIPAC (American Israel Public Affairs Committee)*. Jak autor v případové studii prokazuje, jedná se o volbu správnou, poněvadž AIPAC je oprávněně možno považovat za jednu z nejvlivnějších lobby ve Spojených státech (což mimo jiné potvrzuje i to, že všichni tři zbývající prezidentští kandidáti v USA – John McCain, Hillary Clinton i Barack Obama – minulý týden hovořili právě před představiteli AIPAC o své plné budoucí zahraničněpolitické podpoře Izraeli).

Je třeba ocenit autora také z toho pohledu, že se v práci nesoustředí pouze na lobby židovskou, ale jak definuje již v předmětu výzkumu práce na lobby izraelskou. To mu umožňuje zahrnout sem i jiné nežidovské skupiny – především konzervativní křesťanské. Vhodnější by však bylo, kdyby autor tyto definiční základy své práce dostatečněji objasnil již v úvodu (a to nikoliv v části věnované struktuře práce) a nevěnoval se jim až v kapitole 5 (konkrétně na straně 20).

V kapitole 7 se autor správně vrací ke klíčovým otázkám, které si položil v úvodu práce a podrobněji se v ní zabývá významem strategického izraelsko-amerického partnerství pro USA. Lze s ním souhlasit v tvrzeních, že Spojené státy sdílejí s Izraelem řadu společných hodnot i zájmů, i v tom, že existuje řada strategických a morálních důvodů, proč Izrael podporovat. Ani takovéto důvody ale nelze považovat za důvod pro zlehčování některých markantních porušování lidských práv, které autor poněkud banalizuje tvrzením, že „ačkoliv řada organizací monitorujících lidská práva má značné výhrady k chování izraelské správy vůči Palestincům, v porovnání s okolními státy je Izrael v otázce lidských práv hodnocen ze západního úhlu pohledu stále nejlépe." (str. 27)

Celkové hodnocení práce:

Autor dle mého názoru ve své bakalářské práci jednoznačně prokázal schopnost práce s odbornou literaturou a vhodnými prameny (navíc hůře dostupnými). Velmi zdařile se vyrovnal s obtížným tématem a výsledkem je kvalitní odborný text, v němž prokazuje svou

myšlenkovou i stylistickou vyspělost. Je poněkud škoda, že se autorovi nepodařilo do práce zahrnout ještě některé další relevantní publikace k izraelské lobby, jako jsou knihy *U.S. Foreign Policy in the Middle East* (2005) od Janice Terry nebo *The Power of Israel in the U.S.* od Jamese Petrase z roku 2006. Přes drobné výhrady však práci hodnotím jako výbornou.